

Bölüm 8

MÜZİK BENLİĞİ ALGISI ÖLÇEĞİNİN (MÜZBEN) PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Mehtap AYDINER UYGUN¹
Özlem KILINÇER²

GİRİŞ

Birey seslerle örülmüş bir çevre içerisinde doğar, büyür ve yetişkinliğe erişir. Dolayısıyla temel ögesi ses olan müzik ile ilişkisi müziği üreten, müziği icra eden, müziği öğreten, müziği öğrenen, müzik ile dans eden ya da müzik dinleyen gibi farklı kimliklere bürünerek yaşantısının pek çok alanına dokunur. Bireyin müziksel özüne bütünsel bir hissiyatı olarak nitelendirilebilecek müzik benliği, bireyin müzik ile ilişkisinde kritik rol oynar. Bu hissiyat bireyin içinde var olan ve onun müziksel özünü gözetleyen, değerlendiren ve böylece müzik ile ilişkisini belirleyip yöneten bir güçtür. Nitekim ilgili literatürde bu görüşü destekler şekilde yeteneklerimize ilişkin hislerimizin gelecekte bir göreve ilişkin çabalarımızdaki isteğimizi belirleyen en önemli etken olduğu belirtilmiştir (Asmus & Harrison, 1990). Buna ek olarak olumlu benlik algısının, motivasyon ve başarının potansiyel sağlayıcısı olduğu öne sürülmüştür (Vispoel, 1995).

Araştırmacılar müzik benliği ile çaba ve yetenek gibi nitelikler arasında pozitif ilişkiler olduğunu bulurlarken; müzik benliği ile şans ve görev zorluğu gibi uyumsuz nitelikler arasında negatif ilişkiler olduğunu bulmuşlardır (Arnold, 1997; Asmus, 1986; Austin & Vispoel, 1998; Zubeldia & ark., 2017). Ayrıca araştırmalarda müzik benliği algısı ile içsel motivasyon arasında anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir (Austin & Vispoel, 1998; Sandene, 1997). Yine ilgili bir araştırmada (Hallam, 2002) müzik benliği algısı yüksek öğrencilerin müzik öğrenimi aktiviteleri ve çalışmaları hususunda içsel motivasyonlu oldukları öne sürülmüştür ki içsel motivasyon da müzik alanında ulaşılabilecek uzmanlık seviyesinin önemli bir belirleyicisi olarak değerlendirilir. Araştırmacılar öğrencilerin okul içi ve okul dışındaki müziksel aktivitelere katılım durumlarının tahmininde de müzik benliğinin önemli bir belirleyici olduğunu (Austin, 1990) ve müzik benliği algısının müzik

¹ Prof. Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, mehtapaydineruygun@yahoo.com.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacıbektas Veli Üniversitesi, ozlemkilincer@gmail.com

uyarlanmasıyla öğrencilerin müzik benliği algılarının karşılaştırıldığı kültürlerarası çalışmalara fırsat oluşacağı umulmaktadır. Aynı zamanda Türkiye’de gerçekleştirilecek çalışmaların Türkiye dışında gerçekleştirilen çalışmaların sonuçlarıyla tartışılmasına sağlam bir zemin oluşturarak bu konudaki literatürün zenginleşmesine aracılık edeceği düşünülmektedir. Bunun için ölçeğin veri toplama aracı olarak kullanıldığı farklı çalışmaların yapılması önemlidir. Farklı çalışmaların yapılması ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini kuvvetlendirecektir.

KAYNAKLAR

- Arnold, J. A. (1997). A comparison of attributions for success and failure in instrumental music among sixth-, eighth-, and tenth-grade students. *Update: Applications of Research in Music Education*, 15(2), 19-23.
- Asmus, E. P. (1986). Student beliefs about the causes of success and failure in music: A study of achievement motivation. *Journal of Research in Music Education*, 34, 262-278.
- Asmus, E. P., & Harrison, C. S. (1990). Characteristics of motivation for music and musical aptitude of undergraduate nonmusic majors. *Journal of Research in Music Education*, 38(4), 258-268.
- Austin, J. R. (1990). The relationship of music self-esteem to degree of participation in school and out-of-school music activities among upper-elementary students. *Contributions to Music Education*, (17), 20-31.
- Austin, J. R., & Vispoel, W. P. (1998). How American adolescents interpret success and failure in classroom music: Relationships among attributional beliefs, self-concept and achievement. *Psychology of Music*, 26(1), 26-45.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Franco, C. (2006). Relationship between the variables self-concept and creativity in a sample of childhood-education students. *Revista Electrónica de Investigación Educativa*, 8, 1-15.
- Hallam, S. (2002). Musical motivation: Towards a model synthesising the research, *Music Education Research*, 4(2), 225-244.
- Laycock, R. P. (1992). *The relationship of musical experience, musical aptitude, self-concept, age, and academic achievement to the musical problem-solving abilities of high school students*. (Electronic Thesis or Dissertation). Retrieved from <https://etd.ohiolink.edu/>
- Mawang, L. L., Kigen, E. M., & Mutweleli, S. M. (2019). The relationship between musical self-concept and musical creativity among secondary school music students. *International Journal of Music Education*, 37(1), 78-90.
- Morin, A. J. S., Scalas, L. F., Vispoel, W., Marsh, H. W., & Wen, Z. (2016). The music self-perception inventory: Development of a short form. *Psychology of Music*, 44(5), 915-934.
- Özdamar, K. (2002). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Yayıncılık.
- Reynolds, J. W. (1992). *Music education and student self-concept: A review and synthesis of literature*. Unpublished master's thesis, University of South Florida, Tampa, FL.
- Ruismäki, H., & Tereska, T. (2006). Early childhood musical experiences: Contributing to pre-service elementary teachers' self concept in music and success in music education (during student age). *European Early Childhood Education Research Journal*, 14(1), 113-130.
- Sandene, B. A. (1997). *An investigation of variables related to student motivation in instrumental music* (Order No. 9811178). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (304356732).
- Vispoel, W. P. (1992a). *Arts self-perception inventory (adolescent form)*. Iowa City, IA.

- Vispoel, W. P. (1992b). *Arts self-perception inventory (adult/college form)*. Iowa City, IA.
- Vispoel, W. P. (1993a). The development and validation of the arts self-perception inventory for adolescents. *Educational and Psychological Measurement*, 53, 1023-1033.
- Vispoel, W. P. (1993b). *The music self-perception inventory (adolescent form)*. Iowa City, IA.
- Vispoel, W. P. (1993c). *The music self-perception inventory (adult/college form)*. Iowa City, IA.
- Vispoel, W. P. (1994). Integrating self-perceptions of music skill into contemporary models of self-concept. *The Quarterly Journal of Music Teaching and Learning*, 5(4), 42-57.
- Vispoel, W. P. (1995). Self-concept in artistic domains: An extension of the Shavelson, Hubner, and Stanton (1976) Model. *Journal of Educational Psychology*, 87(1), 134-145.
- Vispoel, W. P. (1996). The development and validation of the arts self-perception inventory for adults. *Educational and Psychological Measurement*, 56(4), 719-735.
- Vispoel, W. P. (2003). Measuring and understanding self-perceptions of musical ability. In Marsh, H. W., Craven, R. G., & McInerney, D. M. (Eds.), *International Advances in Self Research* (pp. 151-179). Greenwich, CT: Information Age Publishing.
- Zubeldia, M. (2014). *El Cuestionario de Autoconcepto Musical MUSPI*. Spain: Universidad del País Vasco (UPV-EHU).
- Zubeldia, M. A., Goñi, E., Díaz, M., & Goñi, A. (2017). A new Spanish-language questionnaire for musical self-concept. *International Journal of Music Education*, 35(4), 565-577.